

" ...

I- İPTAL İSTEMİNİN GEREKÇESİ :

İptal isteminin dava dilekçesinde açıklanan gerekçeleri özetle şöyledir :

Yasama organı üyeleri ile dışardan atanan bakanların TC. Emekli Sandığı ile ilgilendirilmelerine ilişkin 7.5.1986 günlü, 3284 sayılı Yasayla TC. Emekli Sandığı Kanunu'na eklenen EK MADDE 1 ve EK MADDE 4'ün, Anayasa Mahkemesi'nin 2.12.1986 günlü, E: 1986/22, K: 1986/28 sayılı kararıyla iptal edilmesi üzerine uygulama alanı kalmayan Ek 2., Ek 3., Ek 5. maddeler ile aynı Yasanın Geçici 11. ve Geçici 12. maddeleri de iptal edilmiştir.

Aynı konuda TBMM'nce kabul edilen 18.6.1987 günlü, 3390 sayılı Yasanın bir daha görüşülmek üzere Cumhurbaşkanınca Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderilmesi üzerine bu Yasanın aynen kabulüyle bu kez dava konusu 21.4.1988 günlü, 3430 sayılı Yasa Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

İptal edilen 7.5.1986 günlü, 3284 sayılı Yasanın 18. maddesiyle 5434 sayılı TC. Emekli Sandığı Kanunu'na eklenen Ek Madde 3 ile iptali istenen 21.4.1988 günlü, 3430 sayılı Yasanın 1. maddesiyle 5434 sayılı Yasaya Eklenen Ek Madde 63, birbirinin yinelenmesi niteliğinde maddelerdir. Bu maddeler, çeşitli sosyal güvenlik kurumlarından emekli olduktan sonra yasama organı üyeliği yapanlarla, dışarıdan bakanlığa atananlara, istekleri halinde emekliliklerinin iptal edilerek, TC. Emekli Sandığıyla ilgilendirilmeleri; çeşitli sosyal güvenlik kurumlarına prim ve kesenek ödemek suretiyle geçirdikleri sürelerle, borçlandıkları hizmet sürelerinin toplamının emekli aylığı bağlanması için aranan süreden eksik olması halinde, eksik olan sürelerin ayrıca borçlandırılması yönünde özel imkân tanımaktadır. Böyle bir hüküm, Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararında açıklandığı gibi "...öteki iştirakçilerin hiçbirisine tanınmayan" bir ayrıcalık getirmektedir.

İptal edilen 3284 sayılı Yasanın Ek 1. maddesi ve 3430 sayılı Yasanın dava konusu 1. maddesiyle TC. Emekli Sandığı Kanunu'na eklenen Ek Madde 60; yasama organı üyeliği yapanlarla, dışarıdan bakanlığa atananların TC. Emekli Sandığına yazılı başvuru tarihini izleyen aybaşından başlayarak yaşlarına bakılmaksızın TC. Emekli Sandığı ile ilgilendirilmelerini; bunların öğrenim durumları ve hizmet süreleri ne olursa olsun, emekli keseneklerine ve kurum karşılıklarına birinci derecenin son kademesinin ve iştirakçilere uygulanmakta olan en yüksek ek göstergenin esas tutulmasını öngörmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin 2.12.1986 günlü, Esas: 1986/22, Karar: 1986/28 sayılı kararında belirtildiği gibi "Emekli keseneğine esas tutulan müktesep hak aylık derecelerini belirleyen iki unsurdan biri iştirakçinin öğrenim durumu, ikincisi de hizmet süresidir. İştirakçinin öğrenim durumu itibariyle girebileceği derece, personel kanunlarında belirtilen hizmet sürelerinin geçmesiyle üst derecelere yükseltilmektedir...".

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 36. maddesinde, ilgililerin öğrenim durumlarına göre ulaşabilecekleri en yüksek dereceler gösterilmektedir. Buna göre, birinci dereceye yükselebilmek için yüksek öğrenim görmüş olmak gerekmektedir. Aynı Yasanın 43. maddesinde ise ek göstergeler düzenlenmiştir. Öte yandan, 5434 sayılı TC. Emekli Sandığı Kanunu'nun 41. maddesinde de emekli, âdi malûllük ve vazife malûllüğü aylıklarının hesaplanmasında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 43. maddesinde yer alan gösterge tablosu ve personel kanunlarındaki ek göstergelerin esas alınması hükme bağlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi'nin aynı kararında, "Yasama organı üyelerinin yapmakta oldukları görevin önemi, bunların ödenek ve yolluklarının (Anayasal çerçeve içerisinde) farklı bir düzenlemeye tabi tutulmasını haklı göstermekte ise de; iştirakçi oldukları b'r sosyal güvenlik kuruluşundan, diğer iştirakçilerle eşit şartlarda faydalandırılmaları gerekirken, öteki iştirakçilerin hiç birisi için söz konusu olmayan bazı imtiyazlarla donatılmaları, savunulması mümkün olmayan bir eşitsizlik ve adaletsizliğe yol açmaktadır.

Nitekim, valilik, büyükelçilik, elçilik gibi önemli bazı Devlet hizmetlerini de içine alan istisnaî memurluklara atananlara kademe ilerlemesi ve derece yükselmesine ilişkin hükümlerle bağlı olmaksızın doğrudan doğruya atanmış oldukları kadro aylığının ödenmesine cevaz veren Devlet Memurları Kanunu (Madde 59), bunlar emekliliğe esas tutulacak aylık derecesi bakımından, öteki memurlardan ayırmamış, emekli keseneklerinin öğrenim durumları ve hizmet sürelerine göre hak kazanmış bulundukları aylık derecesi üzerinden kesilmesini öngörmüştür".

Anayasa'nın 2. maddesinde "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir" denilmekte, 10. maddesinde de, herkesin, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu; hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa ayrıcalık tanınamayacağı belirtilmiş bulunmaktadır.

Dava konusu Ek 60. Madde, yasama organı üyeliği yapanlarla dışardan bakanlığa atananlara, iştirakçi oldukları TC. Emekli Sandığı'na öteki iştirakçilerin hiç birisine tanınmayan ve adalet duygusuyla bağdaşmayan bazı haklar ve ayrıcalıklar getirdiğinden Anayasa'nın sözü geçen 2. ve 10. maddelerine aykırı düşmektedir.

Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilen 7.5.1986 günlü, 3284 sayılı Yasa uyarınca Emekli Sandığı Yasası'na eklenen Ek 4. madde ile iptali istenen 21.4.1988 günlü, 3430 sayılı Yasanın Ek 64. maddesi aynı niteliktedir.

Dava konusu Ek 64. maddeye göre, yasama organı üyeleri ile dışarıdan atanan bakanlardan görev süresi sona erenler, Bağ-Kur veya Sosyal Sigortalar Kurumuyla ilgilendirilmeleri gereken bir işte çalışmakta olsalar bile başvurdıklarında, TC. Emekli Sandığı ile ilgilendirilecekler, emekliliğe hak kazandıkları zaman, son yedi yıllık hizmet sürelerinden tamamına yakın kısmı Bağ-Kur veya Sosyal Sigortalar Kurumu'yla ilgili olarak geçmiş bulunsa bile, kendilerine TC. Emekli Sandığı'nca aylık bağlanacaktır.

Sözü geçen kimselerin, diğer sosyal güvenlik kurumları ile ilgili bir işte çalışmakta olsalar dahi, istekleri üzerine, TC. Emekli Sandığı ile ilgilendirilmelerinde, emekli keseneği ve kurum karşılığına, öğrenim durumları ve hizmet süreleri dikkate alınmaksızın birinci derecenin son kademesi ve iştirakçilere uygulanan en yüksek ek göstergenin esas tutulması ve nihayet emekliliği hak ettikleri zaman hizmetlerinin son yedi yıllık kısmı nerede geçmiş olursa olsun, kendilerine TC. Emekli Sandığı'nca aylık bağlanması haklı bir sebebe dayanmayan eşitsizlik ve adaletsizlik getirmektedir.

Bu bakımdan, adalet ve eşitlik ilkelerine aykırı hükümler ihtiva eden Ek 64. maddenin de Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı bulunması nedeniyle iptali gerekir.

Esas Sayısı: 1988/11
Karar Sayısı: 1988/11

Belirtilen nedenler, ilgili Anayasa hükümleri, Yüce Mahkemenin örnek kararları karşısında, gerek 21.4.1988 günlü, 3430 sayılı Yasanın ayrı ayrı incelenen Ek 60., Ek 63. ve Ek 64. maddeleri, gerek bu maddelerin iptal edilmeleri durumunda uygulama alanı kalmayacak olan aynı Yasanın diğer ek ve geçici maddeleri, başka bir deyimle tüm Yasa Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğundan esas yönünden iptaline karar verilmesi ve tümüyle Anayasa'ya aykırı olan bir yasanın uygulanmasına olanak tanınması için konunun bir an önce karara bağlanması gerekmektedir."